

Cikkek a szlovák és a német munkásmozgalomnak a Magyarországi Szociáldemokrata Párttal és sajtójával fennálló kapcsolatáról a szlovák, illetve a hazai német munkássajtóban¹

A

1905 márc. 1

A Slovenske Robotnicke Noviny közleménye: „Napilap a Népszava”²

A Magyarországi Szociáldemokrata Párt magyar központi lapja a *Népszava*, mely lap mintegy hét évvel ezelőtt hetenként jelent meg, és ez időtől mindmáig hetenként háromszor, f. évi április 1-től napilappá alakul át.

Mit jelent egy ingadozást és megalázkodást nem ismerő lap számára a napi megjelenés, ezt legjobban a polgári napi, hetenként háromszor megjelenő vagy a hetilapok tulajdonosai, kiadói és újságírói tudják majd megállapítani, mely lapok, ha nem kapnának nagy szubvenciókat a kormánytól, a pénzügyektől vagy különböző klikkektől, nagy részük alig tudna létezni. Nem így van ez a munkáslapnál. Itt a kölcsönös hallgatásért nem osztogatnak szubvenciókat, de nem is fogadnának el ilyeneket. És mivel a munkáslapok nem hallgatnak és nem is hallgathatnak, minthogy nem egy-két ember tulajdonai, hanem a dolgozó népen ejtett minden sérelmet, jogtalanságot, kizsákmányolást, családságot és csalást mindenre való tekintet nélkül férfiasan és bátran a nyilvánosság elé visznek, ezért számtalan sajtóperrel, s az ezekből származó nagy pénz- és börtönbüntetéssel üldözik őket. Ez az a szubvenció, amelyben a munkáslapoknak részük van. És ennek ellenére a munkássajtó erősödik.

Mit jelent ez? Minek a mértéke ez? Ez a dolgozó osztály öntudatosságát és felvilágosultságát, a szervezet és a szociáldemokrata párt erejét jelenti.

A *Népszavánál* a párt múlt évi kongresszusának határozata alapján bekövetkezett változást a fáradhatatlan agitáció, az ország magyarlakta területein folytatott gyűjtés tette lehetővé. Nos, ezek között az előfizetők között nem egy szlovák, szerb vagy román is lesz, mint ahogy az eddig is így volt. Mi nem irigyeljük ezt a mi magyar központi orgánumunktól. Aki tud olvasni, érti is azt, amit olvas; nem hánjuk, ha akár francia lapot is olvas és előfizet. Csak arra ne kényszerítsék erővel, aki ezt a nyelvet és írást nem érti, mert ezt az elmúlt esztendőben sok szlovák munkással megtették Pesten. Most azonban remélni akarjuk, hogy magyar elvtársaink nem folyamodnak ilyen taktikához, mivel már szlovák munkáslap is létezik. Ebben az értelemben és reményben üdvözljük mi, szlovák munkások, magyar harcostársaink haladását, és szilárdan eltökéljük, hogy jó tetteiket követni fogjuk, azaz előre fogunk haladni.

¹ A magyar és a nemzetiségi szervezett munkásmozgalom első éles válsága az ún. szociáldemokrata párt szervezeti szabályzat kérdésében robbant ki – röviddel az 1904. évi budapesti szociáldemokrata kongresszus után. Ez a válság kisebb-nagyobb szünetekkel és kitérőkkel egészen az 1906. áprilisi pozsonyi II. szlovák rendkívüli szociáldemokrata kongresszusig (l. ott) tartott. Fordulópontja az 1905. jún. 11 – 12-i pozsonyi I. szlovák szociáldemokrata kongresszus volt (l. ott), melyen az egykorú szlovák munkásmozgalom vezetői, E. Lehocký és társai, kimondták az önálló Szlovák Szociáldemokrata Párt megalakulását, amit később (az említett II. rendkívüli kongresszus alkalmával) visszavontak. Ettől kezdve 1918 őszéig csupán *végrehajtó bizottság* intézi a szlovák szociáldemokrata mozgalom ügyeit. Annak ellenére, hogy az 1905. évi szociáldemokrata párt-program (*Népszava*, 1905. jan. 7. sz. 2. l.) 4. pontjában kimondotta „az országban élő valamennyi nemzet egyenjogúsítását”, a gyakorlatban a szociáldemokrata pártvezetőség a hivatalos (kormányzati) nemzetiségi politikához igazodott, ami a magyarországi munkásmozgalom korai, belső megoszlására vezetett. Az egykorú helyzetet egyébként híven tükrözi a szlovák és a magyar szociáldemokraták közötti viszonyról szóló közlemény is (*Slovo o nás. Pomer medzi slovenskými a maďarskými socialdemokratami v Uhorsku* – Egy szó rólunk. A magyarországi szlovák és magyar szociáldemokraták közötti viszony. *Slov. Rob. Noviny*, 1906. jan. 1: 1. sz.)

² A közlemény eredeti címe és lefőlhelye: *Népszava-dennik* – Napilap a Népszava, *Slov. Rob. Noviny*, 1905. márc. 1; 3. sz.